

Тетяна ЖЕГЛІНСЬКА

старший викладач кафедри теорії
та історії держави і права

Єгор ГРЕЧИШКІН

здобувач вищої освіти
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
м. Дніпро, Україна

ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ПРАВ ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА КРІЗЬ ПРИЗМУ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИХ ГАРАНТІЙ ЇХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Права й свободи, а також обов'язки людини і громадянина – це основоположна частина Основного Закону України – Конституції України (далі - КУ). Конституційні права людини і громадянина є базисними для всіх інших прав, які регламентуються як національним законодавством держави, так і галузевими нормативно-правовими актами.

Наукова література наразі характеризується певною невизначеністю поняття прав людини і громадянина через наявність різноманітних підходів.

КУ проголошено, що права й свободи людини й громадянина, а також їх гарантії визначають спрямованість і зміст діяльності України. Країна відповідає перед кожним громадянином за свою діяльність у цій сфері. Забезпечення й утвердження прав і свобод людини – це провідний обов'язок держави [1].

У сучасних реаліях Україна неабияку увагу приділяє питанню формування ефективного механізму забезпечення реалізації конституційних прав, свобод і гарантій правового статусу громадян. Через стрімкий розвиток суспільства й постійну зміну міжнародних стандартів дотримання прав та свобод людини український законодавець вимушений постійно займатися моніторингом існуючих норм КУ на предмет їх відповідності до діючих у всьому світі нормативно-правових актів. З огляду на це можна стверджувати, що дане питання є дуже актуальним та активно досліджується науковою спільнотою систематично, завдяки чому науковці вносять деякі пропозиції вдосконалення механізму гарантування прав і свобод людини й громадянина, ураховуючи динамічність глобалізаційних процесів не лише в Україні, але і в інших розвинених країнах світу, за наслідком чого законодавець приймає рішення про зміну нормативно-правової бази, яка визначає порядок і умови реалізації відповідних прав і свобод людини [2].

Основною проблемою, через яку відбувається порушення гарантій дотримання прав і свобод громадянина в нашій державі, є низька

правосвідомість і правова культура не лише окремої категорії громадян, але й службовців і посадових осіб, що займають посади у державних органах і органах місцевого самоврядування. Особливо проблемним дане питання є в контексті низького рівня правової культури державних службовців та посадових осіб органів державної влади, що виявляється в низькому рівні правореалізаційних актів, не дотримання законності у житті суспільства і держави [3].

Відповідно до чинної «Національної стратегії у сфері прав людини» передбачено, що при визначенні державної політики, прийнятті рішень органами місцевого самоврядування й органами державної влади повинні бути враховані засади забезпечення реалізації прав і свобод громадян. Задля цього повинен діяти системний підхід під час вирішення завдань і забезпечення узгодженості дій як органів місцевого самоврядування й органів державної влади у сфері дотримання прав і свобод людини, а також формування ефективного механізму їх реалізації і захисту в Україні [4].

Отже, можна зробити висновок, що шляхом вдосконалення існуючого механізму реалізації і захисту визначених КУ прав і свобод людини можливо досягти консолідації українського суспільства не лише в межах держави, але й в межах Європи і світу, що сприятиме розвитку політичної, соціальної, економічної, а також гарантувати забезпечення прав і свобод громадян у цих сферах держави.

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996. № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 21.11.2022).

2. Опольська Н.М. Механізм забезпечення прав та свобод людини у динамічному вимірі. Підприємництво, господарство і право. 2019. № 4. С. 191-195. 2019. (дата звернення: 21.11.2022).

3. Котович Г. В. Етика державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування. 2019. URL: <https://krs.chmnu.edu.ua/jspui/handle/123456789/744> (дата звернення: 21.11.2022).

4. Про Національну стратегію у сфері прав людини: Указ Президента України від 24.03.2021. № 119/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/119/2021#Text> (дата звернення: 21.11.2022).